

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-11-27

Vår referens

Anna Westberg

Stadsjurist

Anna.Westberg@malmö.se

Remiss - Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29) och Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96), STK-2025-1560

SBN-2025-908

Sammanfattning

Regeringskansliet har översänt Produktivitetskommissionens betänkanden Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29) samt Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96) på remiss till ett stort antal instanser, bl. a Malmö stad. Stadsbyggnadsnämnden ska avge yttrande över remissen till kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden lämnar yttrade enligt stadsbyggnadskontorets förslag.

Beslutsunderlag

- Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29)
- Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96)
- G-Tjänsteskrivelse SBN 2025-12-11 Goda möjligheter till ökat välstånd
- Förslag till yttrande SBN 2025-12-11 Goda möjligheter till ökat välstånd

Beslutsplanering

Stadsbyggnadsnämnden 2025-12-11

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Regeringskansliet har översänt Produktivitetskommissionens delbetänkande Goda möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2024:29) samt slutbetänkandet Fler möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2025:96) på remiss till ett stort antal instanser, bl. a. Malmö stad. Stadsbyggnadsnämnden ska avge yttrande över remissen till kommunstyrelsen.

Förutom stadsbyggnadsnämnden ska ett stort antal nämnder och kommunala bolag yttra sig till Kommunstyrelsen över remissen.

Produktivitetskommissionen tillsattes av regeringen våren 2023 med uppdrag att analysera vilka faktorer som påverkar produktivitetstillväxt och lämna förslag för att höja produktivitetstillväxten i näringslivet och öka produktiviteten i den offentliga sektorn.

I två betänkanden lämnar Produktivitetskommissionen förslag som spänner över stora områden: finanspolitik, regelförenkling, tillståndprocesser, bostäder och byggande, transportinfrastruktur, utbildning, produktivitet i offentlig sektor, teknisk utveckling och forskning, digitalisering och AI, kriminalitet, bostadsmarknad, klimat- och industripolitik, energiförsörjning samt administration i offentlig sektor.

Med anledning av den korta remisstiden behandlar stadsbyggnadskontorets förslag till yttrande den del av Produktivitetskommissionens betänkanden som är direkt kopplat till Stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde, kapitel 7 i SOU 2024:29 *Bostäder och byggande*.

Produktivitetskommissionen menar att det finns en stor potential att förbättra förutsättningarna så att byggandet ökar utifrån ett antal i rapporten redovisade slutsatser, bl.a. att det är en brist att bostadsförsörjningen inte adresseras och planläggs utifrån ett bredare samhällsekonomiskt perspektiv och att det faktum att bostadsplaneringen sker på lokal nivå medför bristande incitament att anta ett större perspektiv.

Produktivitetskommissionen menar att det krävs åtgärder för att förenkla reglerna och öka rättssäkerheten. Exempelvis bör reglernas relevans ifrågasättas för de fall regeltillämpningen leder till att enskilda handläggare kommer till olika och varierande slutsatser och i dessa fall bör beslutet kunna lämnas till den byggande parten att avgöra. Det industriella byggandet behöver öka för en förbättrad produktivitet utveckling. Nuvarande plan- och lovprocess är enligt Produktivitetskommissionen inte effektiv. Starka och ibland motstridiga lokala och nationella intressen hämmar förutsättningarna för bostadsbyggande.

Kommunens och statens roll behöver därför ses över i syfte att främja ett effektivare bostadsbyggande där den samlade samhällsnyttan ges en mer framträdande roll.

Produktivitetskommissionen föreslår utifrån sina slutsatser i huvudsak följande:

- att regeringen kommunicerar en tydlig och konkret målsättning om att reformera bostadspolitikens regelverk med fokus på bättre marknadsförutsättningar
- regelverket reformeras för att möjliggöra ett mer samhällsekonomiskt effektivt, enklare och industriellt byggande, exempelvis genom att ompröva plan- och bygglagen, PBL
- tillgången till byggbar mark förbättras genom att i regelverket ge samlade samhällsekonomiska aspekter en större tyngd
- tillsyn och sanktioner införs för att stoppa förekomst av kommunala särkrav så att man säkerställer att statliga byggregler gäller i hela landet
- äganderätten stärks genom att viss byggnation blir bygglovsbefriad (exempelvis typsmåhus på tomter för bostadsändamål) samt genom att mark som fastighetsbildats för bostadsändamål som regel får bebyggas utan detaljplan
- arbetet i offentlig sektor utvecklas för att bli mer ändamålsenligt och effektivt. En omprövning av nuvarande ansvar, strukturer och processer är enligt Produktivitetskommissionen avgörande för att effektivisera den offentliga sektorns bidrag till en bättre fungerande bostadsmarknad
- det kommunala planmonopolet ses över och åtgärder implementeras för att korta ledtiderna i plan- och lovprocesser. För att öka tillgången på byggbar mark bör det prövas att helt eller delvis flytta beslutsfattandet av markanvändningen från kommunal till regional eller statlig nivå eller åtminstone förstärka kommunernas ansvar för bostadsförsörjning och samhällsekonomisk effektivitet genom att ställa krav på att kommuner tillhandahåller en del av sin mark för nybyggnation. Sanktionsavgifter bör kopplas till ett stärkt kommunalt bostadsförsörjningsansvar och en tillsynsmyndighet utses för att övervaka efterlevnaden
- en avgift bör införas för att överklaga beslut om detaljplaner och bygglov, och bygglov som överensstämmer med detaljplan bör inte kunna överklagas

- kommunens möjlighet att ha åsikter om gestaltning och utseende bör begränsas i vanliga bostadsbyggnadsprojekt. I bygglovsprövningen ska fokus ligga på tekniska aspekter och kommuner ska som regel inte arbeta med gestaltungsfrågor som i grunden handlar om tycke och smak
- det bör införas strikta tidsgränser för hur lång tid olika delar av planeringsprocessen får ta för alla berörda myndigheter, med tillhörande skadeståndsansvar
- krav på underlag för beslut ska i så stor utsträckning som möjligt vara enhetligt i landet och det bör införas fasta priser för olika typer av ärenden som detaljplaner och bygglov
- Boverket bör ges i uppdrag att följa upp och analysera produktivitetsutvecklingen i byggsektorn och utvärdera regelverkets effekter på ledtider i plan- och lovprocessen
- Boverket bör utvärdera möjligheterna för typgodkännande av flerbostadshus och föreslå hur ett sådant typhus kan tas fram. Möjlighet till planavvikelse för seriebyggda flerbostadshus bör införas och det bör även utredas om produktion av samhällsfastigheter bör inkluderas
- ett hållbart och flexibelt strandskydd bör införas. Strandskyddet vid små sjöar och vattendrag slopas och byggnad som ersätter befintlig byggnad ska oavsett användning inte kräva dispens
- fri hyressättning vid nyproduktion bör införas

Stadsbyggnadskontoret avstyrker Produktivitetskommissionens förslag. Stadsbyggnadskontorets synpunkter framgår av förslag till yttrande till kommunstyrelsen.

Ansvariga

Marcus Horning Stadsbyggnadsdirektör